

Kunnen CDA en PvdA samengaan?

In het zomernummer 1998 van Christen Democratische Verkenningen staat onder andere een artikel van drs. Wöltgens. In tegenstelling tot de meeste andere auteurs van dit boeiende nummer is Wöltgens geen geestverwant, maar een vooraanstaande figuur in de Partij van de Arbeid. Een artikel van dezelfde strekking verscheen in het Brabants Dagblad van 15 augustus 1998. De slot-som van Wöltgens is zo interessant dat een discussie terzake nuttig is. Deze beschouwing is bedoeld als een kleine bijdrage aan deze discussie.

Laat ik vooropstellen dat de PvdA in de laatste decennia enorm is veranderd. Waar is de tijd van 'Tien over rood' e.d.? Weg is de overdreven nadruk op overheidsingrijpen op velerlei terrein en de tegenzin tegen het functioneren van de markt of het particulier initiatief. Niet meer relevant zijn de derde-weg-neigingen ten opzichte van de Sovjet Unie van een aantal sociaal-democraten en de neiging tot het afschaffen als eerste van kernwapens. Gebleven is - en dat is belangrijk - de aandacht voor een rechtvaardige inkomensverdeling, al blijft dit een der moeilijkste sociaal-economische vraagstukken.

Immateriële zaken

Als er al sprake zou kunnen zijn van aansluiting van het christelijk-sociaal erfgoed aan de sociaal-democratische

beweging, dan valt daar nu meer voor te zeggen dan in de zeventiger en tachtiger jaren.

Dit gezegd zijnde, moet ik toch ook zeggen dat in de artikelen van Wöltgens een belangrijk aspect niet aan de orde komt en dat is nu juist waarom een aantal mensen van (laten wij globaal zeggen) christelijke huize aan het CDA de voorkeur geven boven de PvdA. Dat aspect betreft nu juist immateriële zaken, men kan ook zeggen: normen en waarden. Over het zogenaamde 'homo-huwelijk', over euthanasie en andere zaken op dit vlak wordt door vele christenen anders gedacht dan degenen die niet (meer) christelijk voelen. Veranderingen in de wetgeving op deze punten worden vaak voorgesteld door D66. De andere paarse partijen zijn daar niet altijd enthousi-

ast over, maar nemen de voorstellen van D66 wel over. Ik meen dat in die twee andere partijen het christelijke geluid te weinig of niet wordt gehoord. Over deze kwesties moet natuurlijk altijd een wetgevingscompromis worden gevonden en dat is in het verleden ook gebeurd. Maar daarbij kon het CDA een eigen geluid laten horen en inbrengen. Ik ben bang dat bij een samengaan van CDA en PvdA in één partij dat eigen geluid niet meer gehoord zal worden.

Nieuwe coalitie CDA-PvdA

Ik denk dat Wöltgens over de paarse coalitie zelf niet zo enthousiast is, ge-

tuige zijn woorden "Er wringt ook iets als de PvdA regeert met twee partijen die inhoudelijk en historisch veel verder van haar staan dan de grootste oppositiepartij". De oplossing daarvoor is in de toekomst een nieuwe coalitie van CDA en PvdA. Wie -en dat doet Wöltgens, maar ook vele anderen- het CDA-program van 1994 vergelijkt met het in hun ogen veel socialere van 1998, moet niet vergeten dat de situatie in 1994 nog een heel wat voorzichtiger beleid vroeg dan thans.

Prof. dr. H.W.J. Bosmans

*emeritus-hoogleraar geld, krediet-, en bankwezen
Katholieke Universiteit Brabant*

In memoriam prof.dr. H.W.J. Bosman

Een week voor zijn plotselinge overlijden, op 26 augustus 1998, ontving de redactie de hier gepubliceerde bijdrage van de hand van prof. dr. H.W.J. Bosman. Hans Bosman, geboren op 17 juli 1922 in Rotterdam, was zijn loopbaan begonnen bij het ministerie van Financiën en het Centraal Planbureau en was vervolgens sinds 1954 lector, vanaf 1959 tot zijn emeritaat eind 1987 hoogleraar geld-, krediet- en bankwezen aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij vervulde binnen en buiten de universiteit tal van bestuurlijke functies, waaronder van 1960 tot 1974 die van kroonlid van de Sociaal Economische Raad.

In de wetenschap en de financieel-economische praktijk hooggeschat, was hij tegelijkertijd één van de toonaangevende figuren in de gemeenschap van maatschappelijk en politiek betrokken katholieke intellectuelen. Zijn bereidheid mensen en hun motieven te respecteren maakte hem tot een bouwer van bruggen, zonder dat hij de vereiste lange-termijn-oriëntatie uit het oog verloor. Zulke kwaliteiten zijn ook in de politiek een schaars goed. Het Centrum voor Staatskundige Vorming - één van de voorlopers van het Wetenschappelijk Instituut - deed op hem een beroep als adviseur in economische beleidsvraagstukken. In het midden van de jaren zestig viel zijn naam bij kabinetsformaties - maar van een politiek ambt is het niet gekomen. In Christen Democratische Verkenningen van januari 1982 (pp. 26-34) schreef hij over 'Volkshuishouding en parlementaire democratie'. In deze aflevering is Hans Bosman nog eenmaal aan het woord.

Prof.dr. E.M.H. Hirsch Ballin, voorzitter redactie